

Artikel 4a.6 (regels reductie emissie stikstof: stalmodernisering)

1. Uiterlijk op 1 januari 2035 is de ammoniakemissie van elk dierenverblijf van een veehouderij gelegen binnen het stikstofreductiegebied met minimaal de in onderstaande tabel per diercategorie aangegeven reductiefactor gereduceerd tot de plafondwaarde, uitgaande van:
 - a. het feitelijk aantal gehouden dieren op 23 april 2025; of
 - b. als een veehouder aannemelijk maakt dat het feitelijk aantal aanwezige dieren op 23 april 2025 niet representatief is, uitgaande van het maximum aantal gehouden dieren in het kalenderjaar 2024.
2. De ammoniakemissie wordt berekend volgens de rekenregels in artikel 4.6 van de Omgevingsregeling.
3. De plafondwaarde wordt berekend volgens de rekenregels in de bijlage Bepaling plafondwaarde veehouderij.
4. De reductie tot de plafondwaarde wordt bereikt door:
 - a. aanpassing van het huisvestingssysteem, bedoeld in bijlage V van de Omgevingsregeling;
 - b. toepassing van aanvullende technieken als bedoeld in bijlage VI van de Omgevingsregeling;
 - c. reductie van het feitelijk aantal gehouden dieren; of
 - d. reductie van de emissie op basis van een andere, landelijk erkende en juridisch geborgde wijze.
5. Als een veehouderij over meerdere dierenverblijven binnen het stikstofreductiegebied beschikt, mogen de plafondwaarden van deze dierenverblijven onderling verrekend worden, zolang de totale plafondwaarde voor die gezamenlijke dierenverblijven niet wordt overschreden.
6. Het eerste lid is niet van toepassing als wordt voldaan aan één van de criteria, genoemd in artikel 4a.7.

Tabel bij artikel 4a.6 (stalmodernisering: reductiepercentages per diercategorie)

Code	Diercategorie uit Bijlage V	Reductiefactor ten behoeve van de te berekenen plafondwaarde
	Melkkoeien	
HA1	Melkkoeien van twee jaar en ouder en kalfkoeien van twee jaar en ouder die niet worden beweid	34%
	Idem, als het gaat om bedrijven met in totaal meer dan 100 stuks melkvee (exclusief jongvee, aanwezig op 23 april 2025).	54%
HA2	Melkkoeien van twee jaar en ouder en kalfkoeien van twee jaar en ouder die worden beweid	34%
	Idem, als het gaat om bedrijven met in totaal meer dan 100 stuks melkvee (exclusief jongvee, aanwezig op 23 april 2025).	54%
HA3	Vleeskalveren	85%
HB1	Schapen	0%
	Geiten	
HC1	Geiten van 1 jaar en ouder	80%
HC2	Geiten vanaf 61 dagen tot 1 jaar	80%
HC3	Geiten tot 61 dagen	80%
	Varkens	
HD1	Gespeende biggen van minder dan 25 kg	70%
HD2	Kraamzeugen	70%
HD3	Guste en dragende zeugen	69%
HD4	Dekberen van 7 maanden en ouder	0%

HD5	Vleesvarkens van 25 kg en meer, opfokberen van 25 kg en meer en jonger dan zeven maanden en opfokzeugen van 25 kg en meer	85%
	Kippen	
HE1	Opfokhennen en hanen van legkippen jonger dan 18 weken:	
	- batterijhuisvesting zonder geïntegreerde droogtunnel	87%
	- batterijhuisvesting met geïntegreerde droogtunnel	64%
	- niet-batterijhuisvesting	70%
HE2	Legkippen van 18 weken en ouder en ouderdieren van legkippen van 18 weken en ouder	78%
HE3	Ouderdieren van vleeskuikens in opfok, jonger dan 19 weken	80%
HE4	Ouderdieren van vleeskuikens van 19 weken en ouder	80%
HE5	Vleeskuikens	80%
HF1	Vleesparelhoenders	80%
	Kalkoenen	
HG1	Ouderdieren van vleeskalkoenen jonger dan 6 weken	80%
HG2	Ouderdieren van vleeskalkoenen van 6 weken en ouder en jonger dan 30 weken	80%
HG3	Ouderdieren van vleeskalkoenen van 30 weken en ouder	80%
HG4	Vleeskalkoenen	80%
	Eenden	
HH1	Ouderdieren van vleeseenden	80%
HH2	Vleeseenden	
	-binnen	80%
	-buiten	0%
	Struisvogels	
HI1	Struisvogels jonger dan 4 maanden	0%
HI2	Struisvogels van 4 maanden en ouder en jonger dan 12 maanden	0%
HI3	Struisvogels van 12 maanden en ouder	0%
	Konijnen	
HK1	Voedster	80%
HK2	Vlees- en opfokkonijnen tot dekleeftijd	80%
	Paarden	
HL1	Paarden van 3 jaar en ouder	0%
HL2	Paarden jonger dan 3 jaar	0%
HL3	Pony's van 3 jaar en ouder	0%
HL4	Pony's jonger dan 3 jaar	0%

Bijlage Bepaling plafondwaarde veehouderij

Begripsbepaling

De plafondwaarde is de maximale emissie vanuit de dierenverblijven van een veehouderij in het stikstofreductiegebied, die per 1 januari 2035 wordt toegestaan. Deze wordt uitgedrukt in kg ammoniak per jaar.

Rekenregel

De plafondwaarde wordt in enkele stappen berekend.

1. Eerst dient voor de dierenverblijven de referentiewaarde te worden bepaald, ten opzichte waarvan moet worden gereduceerd. Hiertoe wordt de emissie per dierenverblijf berekend op basis van het feitelijk aantal gehouden dieren per 23 april 2025, vermenigvuldigd met de van toepassing zijnde emissiefactor die behoort bij een 'traditionele stal'. De emissiefactor voor een 'traditionele stal' is de emissiefactor die in bijlage V (huisvestingssystemen) van de Omgevingsregeling bij elke diercategorie staat bij de 'Overige huisvestingssystemen'.
2. Vervolgens wordt voor elk dierenverblijf de referentiewaarde gereduceerd met een percentage, genaamd de reductiefactor. De reductiefactor is opgenomen in de tabel bij de regeling, en is per diercategorie gespecificeerd.
3. De (optelsom van de) hieruit ontstane waarde(n) is de plafondwaarde.

Voorbeeld: voor een melkveehouderij met – op 23 april 2025 - 50 gehouden melkkoeien van twee jaar en ouder is de emissiefactor 'Overig' 13 kg NH₃/jr/dierplaats, en de referentiewaarde dus $(50 * 13 =) 650$ kg NH₃/jr. De reductiefactor in de tabel is voor deze diercategorie 34%. Daarmee is de plafondwaarde $(650 - (34\% \text{ van } 650 =) 221 =) 429$ kg NH₃/jr.

4. Heeft een veehouder meerdere dierenverblijven in het stikstofreductiegebied, eventueel ook met meerdere diersoorten, dan mag hij onderling verrekenen. Hij berekent per dierenverblijf de referentiewaarde en de plafondwaarde, en telt de plafondwaarden van de betreffende dierenverblijven bij elkaar op tot de voor hem van toepassing zijnde totale plafondwaarde. Vervolgens mag hij op verschillende manieren - zie hiertoe artikel 4a.6, lid 5 - per dierenverblijf reductiemaatregelen nemen, zolang de optelsom van de daaruit resulterende emissiewaarden de totale plafondwaarde maar niet overschrijdt. Zo zou hij het ene dierenverblijf bijvoorbeeld 'traditioneel' kunnen houden, mits hij bij een ander dierenverblijf extra gaat reduceren en de totale emissiewaarde kleiner of gelijk is dan de berekende totale plafondwaarde.

Toelichting op het artikel

Artikel 4a.6 (stalmodernisering)

De regel over stalmodernisering legt veehouders op om de dierenverblijven in de stroken te moderniseren. De mate waarin dat moet gebeuren wordt in dit artikel bepaald en sluit aan bij de landelijke regelgeving over beschikbare systemen en technieken. Er is gekozen voor redelijke reductiefactoren en een relatief lange beschikbare tijd voor het uitvoeren van reductiemaatregelen. De regel ontziet bovendien veehouders die al eerder in emissiereductie geïnvesteerd hebben.

Lid 1 Voor de duiding of een veehouderij is gelegen binnen het stikstofreductiegebied wordt verwezen naar artikel 4a.1, tweede lid, en de voor de veehouderij relevante aanvullende bepaling in artikel 4a.1, derde lid.

Elk veehouderijbedrijf binnen het stikstofreductiegebied is verplicht om de totale stikstofemissie van de dierenverblijven in het stikstofreductiegebied te reduceren. De veehouder krijgt ruim de tijd om aan deze reductieverplichting te voldoen: tot 1 januari 2035.

Er moet worden gereduceerd tot de zogenoemde plafondwaarde. De plafondwaarde is de maximale emissie vanuit de dierenverblijven in het stikstofreductiegebied die per 1 januari 2035 wordt toegestaan. Deze wordt uitgedrukt in kg ammoniak per jaar.

Door uit te gaan van het *feitelijk* gehouden aantal dieren per 23 april 2025 – dat is de datum waarop de Voorbeschermingsregels beperkingengebied stikstofemissie in gingen - wordt voorkomen dat eventueel niet structureel benutte ruimte uit de natuurvergunning wordt ingezet. Het kan zijn, dat een veehouder een dierenverblijf net leeg had staan op 23 april 2025, of door omstandigheden een lager aantal dieren had dan gebruikelijk. Dit bijvoorbeeld wanneer op een nieuwe ronde vleeskalveren of vleeskuikens wordt gewacht. Daarom mag een veehouder, indien hij aannemelijk kan maken dat het aantal gehouden dieren op 23 april 2025 niet representatief is, uitgaan van het maximum aantal dieren dat hij op enig moment hield in het kalenderjaar voorafgaand aan 23 april 2025. Hij dient de aannemelijkheid hiervan met bewijsstukken aan te tonen aan de provincie.

Lid 2 Voor een toelichting op deze rekenregel wordt verwezen naar de Staatscourant 2019 nr. 56288 van 22 november 2019, pag. 427-428.

Lid 3 geeft aan, dat deze plafondwaarde wordt berekend zoals beschreven in de bijlage ‘Bepaling plafondwaarde veehouderij’. Het komt er op neer dat per dierenverblijf eerst een referentiewaarde moet worden bepaald. Dat is de emissie op basis van het per 23 april 2025 gehouden aantal dieren, waarbij de emissiefactor van een ‘traditionele stal’ als uitgangspunt wordt genomen. Vervolgens wordt die waarde gereduceerd met de reductiefactor die per diercategorie is opgenomen in de tabel. De daaruit ontstane waarde is de plafondwaarde. Bij meerdere dierenverblijven worden de plafondwaarden bij elkaar opgeteld.

Lid 4 geeft aan op welke wijze de plafondwaarde kan worden bereikt. Dit kan door een stalaanpassing (sub a), door toepassing van aanvullende technieken (sub b), door het aantal dieren in het dierenverblijf te verkleinen (sub c), of door een andere, landelijk erkende en juridisch geborgde wijze toe te passen (sub d).

Voor een stalaanpassing (sub a) kan worden gekozen uit de huisvestingssystemen uit bijlage V bij de Omgevingsregeling. Voor een aanvullende techniek (sub b) kan worden gekozen uit de aanvullende technieken in bijlage VI bij de Omgevingsregeling. Deze bijlagen worden regelmatig herzien: er komen nieuwe systemen en technieken bij, er vallen ook systemen en technieken af en op basis van wetenschappelijk onderzoek wijzigen de emissiefactoren.

In plaats van stalmodernisering of aanvullende technieken kan een veehouder er ook voor kiezen het aantal dieren te reduceren (sub c). Dit kan een optie zijn voor een veehouder die in een

afbouwfase van het bedrijf zit, of bijvoorbeeld in staat is met neveninkomsten de met de krimp gepaard gaande inkomensderving op te vangen.

Tenslotte (sub d) wordt voorgesorteerd op de mogelijkheid, dat er tussen nu en 2035 mogelijk nieuwe manieren komen om emissie te reduceren, zoals bijvoorbeeldvoer- of management-maatregelen of een stelsel met doelvoorschriften. De ministers van LVVN en van IenW hebben immers een stelselwijziging en de introductie van doelsturing aangekondigd in de regelgeving voor stikstofemissie en -reductie. Zaak is, dat deze nieuwe manieren landelijk erkend en juridisch geborgd worden, bijvoorbeeld door ze op te nemen in nieuwe wet- en regelgeving. In dat geval kan van die nieuwe manieren worden uitgegaan.

Lid 5: Heeft een veehouder meerdere dierenverblijven in het stikstofreductiegebied, met wellicht ook meerdere diersoorten, dan mag hij onderling verrekenen. Hij berekent per dierenverblijf de referentiewaarde en de plafondwaarde, en telt de plafondwaarden bij elkaar op. Vervolgens mag hij op verschillende manieren (zie artikel 4a.6, lid 3) per dierenverblijf reductiemaatregelen nemen, zolang de optelsom van de daaruit resulterende emissies de totale plafondwaarde maar niet overschrijdt. Het ene dierenverblijf zou hij wellicht ‘traditioneel’ kunnen houden, mits hij bij een ander dierenverblijf extra reduceert.

Lid 6: Voor een toelichting op dit onderdeel wordt verwezen naar (de toelichting bij) artikel 4a.7 (criteria vrijstelling).

Toelichting op de Tabel bij artikel 4a.6 (stalmodernisering: reductiepercentages per diercategorie)

De tabel bevat de reductiefactoren per diercategorie. De diercategorie is ontleend aan de Omgevingsregeling, bijlage V.

De reductiefactor per diercategorie is het percentage, waarmee de emissie moet worden gereduceerd, uitgaande van de emissiefactor ‘Overig’, wat uitgaat van een traditionele stal. In de meeste gevallen is dit bepaald door te kiezen voor de zogenoemde grenswaarde uit het Besluit Activiteiten Leefomgeving, en wel de grenswaarden in kolom C (voor dierenverblijven opgericht op of na 1 januari 2018) in de tabellen 4.818 en 4.820 van het Besluit Activiteiten Leefomgeving.

Echter, voor een aantal diercategorieën wordt een zwaardere reductiefactor per 1 januari 2035 opgelegd:

- Voor melkveehouderijen met meer dan 100 stuks melkvee (exclusief jongvee) wordt uitgegaan van een reductiefactor van 54%. Deze kan worden bereikt met bijvoorbeeld een koetoilet of Lelysphere. Gelet op de hoeveelheid dieren op deze melkveebedrijven en de uitstoot in het stikstofreductiegebied is de noodzaak tot meer reductie groter. Verwachting is dat bij deze bedrijfsomvang een duurdere techniek gemakkelijker kan worden geëxploiteerd, mede omdat de provincie subsidiemiddelen beschikbaar zal stellen.
- Voor vleeskalveren is de grenswaarde uit artikel 4.819 van het Besluit Activiteiten Leefomgeving eveneens verhoogd. Deze kan worden bereikt door het stalsysteem te voorzien van een aanvullende techniek. Er zijn nu reeds technieken op de markt die meer kunnen reduceren. Er zijn drie verschillende chemische luchtwassers die tot 95% emissie reduceren. We gaan echter uit van wat redelijk (haalbaar en betaalbaar) is en leggen de lat iets lager.
- In het stikstofreductiegebied liggen enkele paardenfokbedrijven. Voor deze veehouderijen zijn geen staltechnieken en aanvullende technieken beschikbaar om de stikstofreductie te realiseren. De enige reductiemaatregel voor deze veehouderijtak zou

dan het reduceren van het aantal gehouden paarden zijn. Zo'n maatregel is niet evenredig of proportioneel, omdat paardenhouderijen een relatief lage emissie en lage veebezetting hebben. Om die reden is deze veehouderijtak vrijgesteld van de reductieplicht.

- Mogelijk willen veehouders omschakelen naar kalkoenen, geiten, eenden of parelhoenders etc. Voor die diercategorieën zijn ook reductiefactoren opgesteld. We weten dat er voor deze diercategorieën nog geen emissiereducerende stalsystemen of technieken beschikbaar zijn, maar we gaan er echter van uit dat dit in 2035 wel het geval is. Door nu al een factor op te nemen voorkomen we, dat omschakelen zonder emissie te reduceren een grote vlucht gaat nemen en dagen we deze kleine sectoren uit in de komende jaren reducerende technieken te ontwikkelen.
- Struisvogels zijn uitgezonderd omdat deze buiten worden gehouden zonder stal. Er zijn dus geen mogelijkheden tot reductie. Om die reden zijn ook schapen uitgezonderd.